

	WYMAGANIA EDUKACYJNE
placówka	Zespół Szkół z Oddziałami Sportowymi nr 1
poziom/klasa	Klasa VII SP
przedmiot	Język polski

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO

KLASA VII

rok szkolny 2026/2027

1. Założenia

- Wymagania są kumulatywne: ocena wyższa zakłada opanowanie wymagań przewidzianych na oceny niższe.
- Wraz ze wzrostem oceny rośnie samodzielność, poziom kompetencji i umiejętność wykorzystania wiedzy.
- Ocena celująca nie jest uzależniona od realizowania treści spoza programu; oznacza pełne, samodzielne i twórcze wykorzystywanie wiadomości i umiejętności.

2. Treści nauczania w klasie VII

Kształcenie literackie i kulturowe

- epika, liryka, dramat – cechy rodzajowe; komedia, fraszka, pieśń, tren, ballada, tragedia
- akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog i dialog
- symbol, alegoria, neologizm, inwokacja; komizm i ironia oraz ich funkcje
- problematyka egzystencjalna, wartości uniwersalne, wartości estetyczne; kontekst biograficzny, historyczny, kulturowy i społeczny
- tekst publicystyczny, popularnonaukowy i naukowy; reportaż, wywiad, artykuł; interpretacja obrazu, grafiki, fotografii i innych tekstów kultury
- nawiązania do tradycyjnych motywów i wątków w kulturze współczesnej

Kształcenie językowe

- imiesłowy przymiotnikowe i przysłówkowe; imiesłowowy równoważnik zdania
- zdania złożone współrzędnie i podrzędnie; wypowiedzenia wielokrotnie złożone
- mowa zależna i niezależna; przekształcanie wypowiedzi
- słowotwórstwo: wyraz podstawowy i pochodny, temat słowotwórczy, formant, rodzina wyrazów, rdzeń, wyrazy złożone
- różnicowanie słownictwa: archaizmy, kolokwializmy, terminy, zapożyczenia; homonimy; treść i zakres znaczeniowy wyrazu
- style: potoczny, urzędowy, artystyczny, naukowy, publicystyczny; norma językowa i błąd językowy
- akcent i wyjątki od reguły; wybrane zjawiska fonetyczne oraz rozbieżności między wymową a pisownią

Ortografia i interpunkcja

- pisownia „nie” z różnymi częściami mowy, w tym z imiesłowami
- wielka i mała litera; zapis samogłosek nosowych oraz spółgłosek dźwięcznych i bezdźwięcznych

	WYMAGANIA EDUKACYJNE
placówka	Zespół Szkół z Oddziałami Sportowymi nr 1
poziom/klasa	Klasa VII SP
przedmiot	Język polski

- interpunkcja w zdaniach złożonych; zapis mowy niezależnej; interpunkcja przy cytowaniu
- wykorzystanie wiedzy o wymianie głosek i budowie wyrazów w uzasadnianiu pisowni

Tworzenie wypowiedzi i retoryka

- plan kompozycyjny, akapit, spójność między akapitami; gromadzenie i hierarchizowanie materiału
- teza, hipoteza, argument, przykład, wniosek; odróżnianie argumentu od przykładu
- wypowiedź argumentacyjna; rzeczowa polemika; etyka wypowiedzi i rozpoznawanie manipulacji
- opowiadanie inspirowane mitem lub przypowieścią; opis przeżyć wewnętrznych; streszczenie i parafraza
- recenzja, rozprawka, przemówienie, wywiad oraz inne formy przewidziane w programie nauczania
- cytowanie, opis bibliograficzny i poszanowanie praw autorskich

Samokształcenie i prezentacja

- krytyczne wyszukiwanie, selekcjonowanie, porządkowanie i weryfikowanie informacji
- korzystanie ze źródeł z poszanowaniem praw autorskich
- systematyczne uczenie się, samoocena, rozwijanie zainteresowań i udział w projektach
- samodzielna prezentacja wyników pracy; interpretacja głosowa tekstu

3. Lektury i teksty literackie realizowane w klasie VII

Lektury omawiane w całości:

- Charles Dickens „Opowieść wigilijna”
- Antoine de Saint-Exupéry „Mały Książę”
- Adam Mickiewicz „Dziady cz. II”
- Juliusz Słowacki „Balladyna”
- Aleksander Fredro „Zemsta”

Krótsze utwory i fragmenty szczególnie istotne dla rozkładu klasy VII:

- Jan Kochanowski – wybrane fraszki i pieśń
- Ignacy Krasicki – wybrane bajki oraz „Żona modna”
- Adam Mickiewicz – „Świtezianka” oraz inne wskazane utwory poetyckie
- wybrane teksty poetyckie, publicystyczne, popularnonaukowe i inne teksty kultury zamieszczone w podręczniku

	WYMAGANIA EDUKACYJNE
placówka	Zespół Szkół z Oddziałami Sportowymi nr 1
poziom/klasa	Klasa VII SP
przedmiot	Język polski

4. Wymagania na poszczególne oceny

Kształcenie literackie i kulturowe

Dopuszczający (2)	Dostateczny (3)	Dobry (4)	Bardzo dobry (5)	Celujący (6)
• rozpoznaje epikę, lirykę i dramat • wskazuje podstawowe elementy świata przedstawionego • rozpoznaje dialog, monolog, akt, scenę i didaskalia • wskazuje symbol, alegorię, ironię lub komizm w typowych przykładach • odtwarza najważniejsze informacje o omawianym utworze	• wyjaśnia cechy epiki, liryki i dramatu • rozpoznaje podstawowe gatunki i wskazuje ich cechy • wyjaśnia znaczenie symbolu i alegorii • określa temat i problematykę utworu • opisuje funkcję komizmu lub ironii w typowych przykładach	• stosuje wiedzę o rodzajach i gatunkach w analizie tekstu • porównuje bohaterów, postawy i wartości • wyjaśnia funkcje środków literackich • wykorzystuje cytaty lub przykład z tekstu do uzasadnienia stanowiska • odnosi utwór do właściwego kontekstu	• analizuje konstrukcję utworu i zależności między formą a znaczeniem • interpretuje symbolikę, ironię i komizm • analizuje problematykę egzystencjalną i wartości • porównuje różne teksty kultury i sposoby ujęcia problemu • samodzielnie formułuje i uzasadnia wnioski interpretacyjne	• tworzy spójną, samodzielną interpretację • ocenia rozwiązania artystyczne według jasno określonych kryteriów • łączy różne konteksty w interpretacji • formułuje hipotezy interpretacyjne i przekonująco je uzasadnia • twórczo zestawia utwory i teksty kultury

Odbiór tekstów nieliterackich i tekstów kultury

Dopuszczający (2)	Dostateczny (3)	Dobry (4)	Bardzo dobry (5)	Celujący (6)
• wyszukuje informacje podane wprost • rozpoznaje tekst publicystyczny, popularnonaukowy lub naukowy • rozpoznaje reportaż, wywiad i artykuł • wskazuje podstawowe elementy obrazu lub fotografii	• porządkuje informacje według wskazanego kryterium • wyjaśnia podstawowe cechy gatunków dziennikarskich • odróżnia fakt od opinii • opisuje kompozycję i nastrój dzieła plastycznego	• dobiera cytaty potwierdzające odpowiedź • porównuje funkcje różnych rodzajów piśmiennictwa • interpretuje podstawowe znaczenia dzieła sztuki • rozpoznaje nawiązania kulturowe	• analizuje sposób organizacji i oddziaływania przekazu • ocenia przydatność informacji i źródła • interpretuje dzieło sztuki z uzasadnieniem • analizuje nawiązania do tradycyjnych motywów	• syntetyzuje informacje z kilku źródeł • ocenia sposób przedstawienia problemu według kryteriów • tworzy samodzielną interpretację tekstu kultury • formułuje wnioski dotyczące dialogu kultury współczesnej z tradycją

Nauka o języku: imiesłowy i składnia

Dopuszczający (2)	Dostateczny (3)	Dobry (4)	Bardzo dobry (5)	Celujący (6)
• rozpoznaje imiesłowy w prostych przykładach • rozpoznaje zdanie złożone współrzędnie i podrzędnie • odróżnia mowę zależną od niezależnej • wskazuje części składowe prostego zdania złożonego	• nazywa rodzaje imiesłowów • wyjaśnia zasady ich tworzenia • rozpoznaje podstawowe typy zdań złożonych • przekształca mowę zależną i niezależną według wzoru	• poprawnie tworzy i stosuje imiesłowy • przekształca zdanie z imiesłowowym równoważnikiem • stosuje interpunkcję w zdaniach złożonych • samodzielnie przekształca mowę zależną i niezależną	• analizuje budowę wypowiedzi wielokrotnie złożonych • wyjaśnia funkcję zastosowanych konstrukcji składniowych • koryguje błędy w użyciu imiesłowowych równoważników • dobiera konstrukcję składniową do celu wypowiedzi	• twórczo przekształca składnię tekstu z zachowaniem sensu • ocenia funkcjonalność konstrukcji składniowych • świadomie wykorzystuje składnię do kształtowania stylu i rytmu wypowiedzi • uzasadnia własne rozwiązania językowe

	WYMAGANIA EDUKACYJNE
placówka	Zespół Szkół z Oddziałami Sportowymi nr 1
poziom/klasa	Klasa VII SP
przedmiot	Język polski

Słownictwo, słownictwo, style i kultura języka

Dopuszczający (2)	Dostateczny (3)	Dobry (4)	Bardzo dobry (5)	Celujący (6)
- rozpoznaje wyraz podstawowy i pochodny - wskazuje wyrazy pokrewne - rozpoznaje archaizm, kolokwializm, termin i zapożyczenie - rozpoznaje podstawowe style funkcjonalne - rozpoznaje oczywisty błąd językowy	- wskazuje temat słownotwórczy, formant i rdzeń - tworzy rodzinę wyrazów - wyjaśnia znaczenie homonimów - charakteryzuje podstawowe cechy stylów - wyjaśnia pojęcie normy językowej	- tworzy wyrazy pochodne i złożone według poznanych zasad - dobiera słownictwo do sytuacji i stylu - stosuje poprawne formy nazw osobowych i miejscowych - stosuje zasady grzeczności językowej	- analizuje funkcję formantów i środków słownotwórczych - analizuje różnicowanie słownictwa i jego funkcję w tekście - porównuje style funkcjonalne - rozpoznaje i poprawia różne typy błędów językowych	- świadomie wykorzystuje środki słownotwórcze i leksykalne w tworzeniu tekstu - ocenia adekwatność stylu do sytuacji - przekształca tekst stylistycznie - uzasadnia wybór form zgodnych z normą i etyką językową

Ortografia i interpunkcja

Dopuszczający (2)	Dostateczny (3)	Dobry (4)	Bardzo dobry (5)	Celujący (6)
- stosuje podstawowe zasady pisowni „nie” - zapisuje typowe wyrazy zgodnie z poznаныmi zasadami - stosuje podstawowe znaki przy cytowaniu i dialogu	- wyjaśnia poznane reguły ortograficzne - stosuje pisownię „nie” z różnymi częściami mowy w typowych przykładach - stosuje interpunkcję w typowych zdaniach złożonych	- uzasadnia pisownię z wykorzystaniem wyrazów pokrewnych i budowy wyrazu - poprawnie zapisuje „nie” z imiesłowami - poprawnie przytacza cudze wypowiedzi	- analizuje i poprawia błędy ortograficzne i interpunkcyjne - uzasadnia interpunkcję budową składniową - samodzielnie redaguje tekst poprawny pod względem zapisu	- samodzielnie rozwiązuje nietypowe problemy ortograficzne i interpunkcyjne - wyjaśnia i uzasadnia korektę tekstu - świadomie stosuje interpunkcję jako środek porządkujący znaczenie

Tworzenie wypowiedzi i argumentacja

Dopuszczający (2)	Dostateczny (3)	Dobry (4)	Bardzo dobry (5)	Celujący (6)
- tworzy prosty plan wypowiedzi - formułuje stanowisko na podany temat - odróżnia argument od przykładu w prostych przypadkach - redaguje krótką spójną wypowiedź - sporządza proste streszczenie	- gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy - formułuje tezę lub hipotezę według wzoru - podaje argument i przykład - stosuje wstęp, rozwinięcie i zakończenie - redaguje streszczenie i prostą parafrazę	- samodzielnie planuje wypowiedź - buduje logiczny wywód argumentacyjny - odróżnia argument od przykładu i właściwie je łączy - dba o spójność akapitów - tworzy opowiadanie inspirowane tekstem i opis przeżyć	- hierarchizuje argumenty i przeprowadza wnioskowanie - rzeczowo polemizuje z cudzym stanowiskiem - świadomie stosuje środki retoryczne - redaguje rozbudowaną, spójną wypowiedź - samodzielnie redaguje i koryguje tekst	- projektuje oryginalną strategię wypowiedzi - ocenia siłę argumentów i dobiera je do odbiorcy - tworzy przekonujący, logiczny i etyczny wywód - twórczo przekształca tekst i świadomie kształtuje styl - uzasadnia decyzje kompozycyjne i językowe

Cytowanie, praca ze źródłami i samokształcenie

Dopuszczający (2)	Dostateczny (3)	Dobry (4)	Bardzo dobry (5)	Celujący (6)
- wskazuje źródło informacji - rozpoznaje cytaty - zapisuje podstawowe dane bibliograficzne według wzoru - uczestniczy w pracy projektowej	- wyjaśnia zasady cytowania - selekcjonuje informacje potrzebne do zadania - sporządza prosty opis bibliograficzny - planuje własną pracę według wskazówek	- poprawnie wprowadza cytaty do własnej wypowiedzi - porównuje informacje z różnych źródeł - stosuje zasady poszanowania praw autorskich - samodzielnie prezentuje wyniki pracy	- ocenia wiarygodność i przydatność źródeł - syntetyzuje informacje - świadomie dokumentuje wykorzystane materiały - analizuje własne postępy i planuje dalszą pracę	- samodzielnie projektuje sposób pozyskania i prezentacji informacji - krytycznie ocenia źródła i uzasadnia wybór - tworzy rzetelną, uporządkowaną prezentację wyników - inicjuje i współtworzy projekt edukacyjny

	WYMAGANIA EDUKACYJNE
placówka	Zespół Szkół z Oddziałami Sportowymi nr 1
poziom/klasa	Klasa VII SP
przedmiot	Język polski

Interpretacja głosowa, wartości i współpraca

Dopuszczający (2)	Dostateczny (3)	Dobry (4)	Bardzo dobry (5)	Celujący (6)
• głośno odczytuje tekst ze zrozumieniem • nazywa podstawowe wartości obecne w tekście • słucha innych i podejmuje współpracę	• stosuje właściwe tempo, intonację i pauzę • wyjaśnia postawy i wartości bohaterów • wyraża własną opinię z zachowaniem zasad kultury	• interpretuje głosowo tekst • uzasadnia własne stanowisko wobec problemu • respektuje odmienne opinie i rzeczowo uczestniczy w dyskusji	• dostosowuje interpretację głosową do sensu i gatunku tekstu • analizuje konflikty wartości • odpowiedzialnie realizuje własną rolę w zespole	• projektuje własną interpretację głosową lub sceniczną i uzasadnia wybory • rozpatruje problem z różnych perspektyw i wartościuje według jawnych kryteriów • inicjuje działania zespołowe i wspiera rzeczową dyskusję

5. Szczegółowe wymagania dotyczące lektur

Charles Dickens „Opowieść wigilijna”

- Ebenezer Scrooge i jego przemiana; realizm i fantastyka; narrator; problemy społeczne; samotność, empatia, odpowiedzialność, dobro i możliwość zmiany.

Antoine de Saint-Exupéry „Mały Książę”

- podróż Małego Księcia; przypowieściowy i symboliczny charakter utworu; lis, róża, pilot; przyjaźń, miłość, odpowiedzialność, samotność, dorosłość i wartości.

Adam Mickiewicz „Dziady cz. II”

- dramat; obrzęd dziadów; Guślarz i zjawy; ludowy kodeks moralny; wino, kara, cierpienie, człowieczeństwo; elementy fantastyczne i symboliczne.

Juliusz Słowacki „Balladyna”

- dramat; świat realistyczny i fantastyczny; Balladyna i Alina; ambicja, zbrodnia, wino i kara; przemiana bohaterki; tragizm i odpowiedzialność.

Aleksander Fredro „Zemsta”

- komedia; konflikt Cześnika i Milczka; Papkin, Klara i Wacław; komizm postaci, sytuacji i języka; intryga; spór, zgoda, stereotyp i charakterystyka bohaterów.

Wymagania na poszczególne oceny

Dopuszczający (2)	Dostateczny (3)	Dobry (4)	Bardzo dobry (5)	Celujący (6)
• odtwarza główne wydarzenia • wskazuje głównych bohaterów i miejsce wydarzeń • rozpoznaje podstawowy problem utworu	• porządkuje fabułę • charakteryzuje bohaterów • wyjaśnia podstawowe motywy działań • wskazuje wartości i problemy	• analizuje motywy i skutki działań • porównuje bohaterów i ich postawy • wykorzystuje trafne przykłady z lektury do uzasadnienia stanowiska • rozpoznaje cechy gatunkowe utworu	• interpretuje problemy, symbole i wartości • ocenia postawy według określonych kryteriów • analizuje konstrukcję i funkcję elementów utworu • formułuje wnioski poparte odwołaniami do tekstu	• formułuje samodzielne hipotezy interpretacyjne • zestawia lekturę z innymi tekstami i kontekstami • tworzy oryginalną, logiczną i dobrze udokumentowaną odpowiedź • wartościuje rozwiązania artystyczne według jawnych kryteriów

	WYMAGANIA EDUKACYJNE
placówka	Zespół Szkół z Oddziałami Sportowymi nr 1
poziom/klasa	Klasa VII SP
przedmiot	Język polski

6. Wymagania dotyczące tekstów zamieszczonych w podręczniku

- ustala temat, problem i główne myśli tekstu; wyszukuje, porządkuje i hierarchizuje informacje;
- rozpoznaje rodzaj i gatunek tekstu oraz wykorzystuje wiedzę o jego cechach w analizie;
- analizuje bohaterów, narrację, kompozycję, symbole, alegorie, ironię, komizm i inne środki oraz wyjaśnia ich funkcje;
- interpretuje dzieła plastyczne i inne teksty kultury; dostrzega nawiązania kulturowe;
- formułuje opinie, argumenty, wnioski i interpretacje, odwołując się do konkretnych elementów tekstu;
- przekształca teksty, streszcza, parafrazuje, cytuje i tworzy wypowiedzi inspirowane przeczytanym materiałem;
- odnosi problematykę tekstów do wartości, doświadczeń, kontekstów historycznych, społecznych i kulturowych.

7. Ogólna charakterystyka stopni

Ocena	Charakterystyka
2 – dopuszczający	rozpoznaje, wskazuje, nazywa i odtwarza podstawowe wiadomości; wykonuje proste zadania, niekiedy z pomocą.
3 – dostateczny	wyjaśnia, klasyfikuje i stosuje wiadomości samodzielnie w typowych sytuacjach.
4 – dobry	sprawnie stosuje wiedzę; porównuje, analizuje, przekształca, argumentuje i samodzielnie koryguje większość błędów.
5 – bardzo dobry	samodzielnie analizuje, interpretuje, ocenia według kryteriów, argumentuje i tworzy; wykorzystuje wiedzę w sytuacjach problemowych.
6 – celujący	w pełni opanowuje wymagania; integruje wiedzę, formułuje hipotezy, projektuje rozwiązania, dokonuje transferu do nowych sytuacji i przekonująco uzasadnia decyzje.

8. Sposoby i formy sprawdzania osiągnięć edukacyjnych

Osiągnięcia ucznia są sprawdzane w formach dostosowanych do celu kształcenia i rodzaju umiejętności. Ocenie podlegają wiadomości, ich praktyczne zastosowanie, samodzielność, analiza i interpretacja tekstu, argumentowanie, tworzenie wypowiedzi, poprawność językowa oraz refleksja nad własnym uczeniem się.

Obszar osiągnięć	Sposoby i formy sprawdzania	Co podlega ocenie
Kształcenie literackie i kulturowe	czytanie ze zrozumieniem; odpowiedź ustna; praca z fragmentem; sprawdzian; kartkówka; zadanie interpretacyjne; porównanie tekstów kultury	rozumienie treści; rodzaj i gatunek; kompozycja; bohaterowie; środki i ich funkcje; problematyka; wartości; interpretacja i konteksty
Lektury	sprawdzian lub kartkówka; odpowiedź ustna; karta pracy; zadanie problemowe; wypowiedź pisemna; projekt; prezentacja	znajomość treści; motywy działań; problematyka; wartości; cechy gatunkowe; odwołania do tekstu; samodzielność interpretacji
Nauka o języku	kartkówki i sprawdziany; analiza językowa; przekształcenia; ćwiczenia praktyczne; korekta tekstu	imiesłowy; składnia; mowa zależna i niezależna; słowotwórstwo; słownictwo; style; norma i poprawność

	WYMAGANIA EDUKACYJNE
placówka	Zespół Szkół z Oddziałami Sportowymi nr 1
poziom/klasa	Klasa VII SP
przedmiot	Język polski

Ortografia i interpunkcja	dyktanda; kartkówki; zadania korektorskie; uzasadnianie pisowni; interpunkcja w tekście	stosowanie i uzasadnianie reguł; dostrzeganie i poprawianie błędów; zapis cytatów i mowy niezależnej
Tworzenie wypowiedzi i retoryka	prace klasowe; wypowiedź argumentacyjna; rozprawka; opowiadanie; streszczenie; parafraza; przemówienie; recenzja; wywiad; redagowanie i korekta	realizacja tematu i formy; teza/hipoteza; argumenty i przykłady; wnioskowanie; kompozycja; akapity; spójność; styl; poprawność
Teksty nieliterackie i media	zadania do artykułu, wywiadu, reportażu i tekstu popularnonaukowego; analiza przekazu; porównywanie źródeł	wyszukiwanie i hierarchizowanie informacji; funkcja tekstu; fakt/opinia; wiarygodność; interpretacja przekazu
Praca ze źródłami i samokształcenie	zadania bibliograficzne; cytowanie; projekt; prezentacja; portfolio; samoocena	rzetelność źródeł; prawa autorskie; cytowanie; organizacja pracy; krytyczne myślenie; samodzielność prezentacji
Interpretacja głosowa i współpraca	głośne czytanie; recytacja; interpretacja głosowa; dyskusja; praca grupowa; projekt	tempo, intonacja, akcent i pauza; kultura dyskusji; argumentowanie; szacunek dla innych stanowisk; indywidualny wkład w pracę zespołu

9. Uwagi do oceniania

- Dobór formy sprawdzania jest adekwatny do celu kształcenia i rodzaju umiejętności.
- Uczeń otrzymuje zadania o zróżnicowanym poziomie: od rozpoznawania i wyjaśniania, przez stosowanie i analizę, po ocenianie, przekształcanie i tworzenie.
- W dłuższych wypowiedziach ocenia się realizację tematu i formy, treść (elementy twórcze w opowiadaniu lub elementy retoryczne w rozprawce i przemówieniu), spójność i kompozycję, styl, słownictwo oraz poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną.
- W wypowiedzi argumentacyjnej ocenia się stanowisko, trafność argumentów, odróżnienie argumentu o d przykładu, uzasadnienie, wnioskowanie i logiczny tok wyводу.
- Przy sprawdzaniu lektur uwzględnia się zarówno znajomość treści, jak i rozumienie motywacji, problematyki, wartości, gatunku oraz umiejętność uzasadniania odpowiedzi odwołaniem do tekstu.
- Aktywność, współpraca, projekt, prezentacja i zadania twórcze są oceniane według wcześniej podanych, obserwowalnych kryteriów; w pracy zespołowej uwzględnia się indywidualny wkład ucznia.
- Samoocena i ocena koleżeńska służą przede wszystkim uczeniu się i planowaniu dalszej pracy; nie zastępują nauczycielskiej oceny osiągnięć.
- Formy i warunki sprawdzania osiągnięć dostosowuje się do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia oraz zaleceń wynikających z opinii lub orzeczenia.